

REKVIEM A FŐHADNAGYÉRT

Hangjáték négy férfihangra és női szavalókórusra

A Budai Önkéntes Ezred emlékére

Irta:

CSUKÁS ISTVÁN

***

1.

Bevezető zene fájdalmas dallammal, a kísérő akkordok súlyosodó ritmusú menetelő, csoszogó lábdobbanást imitál.

Kórus /halkan, messziről/
A háború utolsó napjai...

Férfikórus /közeledve/
Deportáltakat hajtanak az utcán,

II. félkórus nőket, öregeket, gyerekeket.

I. félkórus A követ, kövek elnyelik lépésük zaját.

II. félkórus Az utcák, az utcák lfelejtik lépésük zaját.

Kórus /halkan, messziről, sóhajtásszerűen/
A háború utolsó napjai...

Egyetlen hang üres csellóhúron.

I. férfihang Ó, a csontig letisztult sereg,
élők szégyene, vándorol megint
szívtől-szívig: az „eröltetett menet” -
Most nyár van, béke, körte-harang ring

üvegszárnyú lepke lebeg, üszök-
fényként kigyul, kialszik a tücsök
És látom őket újra tágranylt
szemmel: átlátszó bőrök alatt ver
a szív: ólomsúlyos táj, fák tövit
aludtvér-, és mézszingombák lepik el,
eldől egy, mint óriás lilium,
s megy a sereg: „vándorló fájalom”

II. férfihang

És kin és kin és fájdalom,
és reménytelenség és már nem emberi
alázat, hangtalan, mégis dobhátrtyát repesztő
ének ez a vonulás, ezerszer megöletett
ez a némaság, mégis legyőzhetetlen:
háta, fejek, s szemek, szemek,
vonul a némaság, menetek a csend,
az élők szégyene, a csontig letisztult sereg.

fölfelé lépő akkor a csellóhúron.

I. félkórus

Most nyár van, béke, körte-harang ring,
üvegszárnyú lepke lebeg, üszök-
fényként kigyul, kialszik a tücsök

Két hang a csellóhúron.

III. férfihang

/visszaidézve, messziről/

Nincsen közöm semmihez. Bűnös nem vagyok s
áldozat nem akarok lenni! Ha elmúlik ez a pokol,
el kell felejtenem, ha ember akarok maradni:
épeszű ember. Se nem gyáván, se nem hősként:
pusztán csak élnem kell - vár a családom.

/két hang a csellóhúron/

IV. férfihang

/visszaidézve, messziről/

Ezt a tényt lehet mérlegelni érzelmesen, vagy
tisztá fejjel, büntudattal, vagy hiányérzettel,
passzivan, vagy aktivan: csak egydolgot nem
lehet: kifelejteni a gondolkodásból!

/fölfelé lépő akkord a csellóhúron/

Kórus /halkan, messziről/
A háború utolsó napjai...
I. félkórus Katonák mennek az utcán.
II. félkórus Hazavágyódó, elgyütört és nagyon fáradt férfiak
mennek az utcán.
I. félkórus A kövek, a kövek elnyelik lépésük zaját.
II. félkórus Az utcák, az utcák elfelejtik lépésük zaját.

/egyetlen hang üres csellóhúron/

I. férfihang /Ő az egyetlen életbenmaradt a négy közül.
Sóhajtvá emlékezve/
S a város, már a város sem menedék!
Így volt! Emlékszel-e még?
A kövek alá bújni már nem elég,
leomló falakkal hullni már nem elég,
iszonyut roppanva szilánkokra hullt az ég,
a város mutatja ember-ütötte sebét -
I. félkórus Ó, a máskor oly derűs falak
ökrendeznek, lemállnak róluk a megrothadt
szavak...
II. férfihang /visszaidézve, messziről/
Felkoncoltatik!
III. férfihang /visszaidézve, messziről/
A vére ontatik!
IV. férfihang /visszaidézve, messziről/
A csontja töretik!
I. férfihang /borzadályal, gúnyosan, közel/
A végső győzelemig! A végső győzelemig....

2.

/fölfelé lépő akkord a csellóhúron/

Kórus RÉg eltűnt kávéház, rég eltűnt üvegajtaja nyílik-
csukódik...

II. férfihang /közel, mintha előtte állna, de még élettelen
hangon/ Mint odvas szájból bűdös lehelet, úgy
csap ki a lárma.

I. férfihang Mintha mocsár hullámszana zsirosan, vastagon.

IV. férfihang Rogyogva és bőfögve.

III. férfihang /élőn/ Jó lesz továbbállnunk. Itt nyilasok
vannak, meg németek!

Kávéházi zaj: /hullámszasszerűen

közeledve, távolodva, ahogy
az ajtó nyílik, csukódik./

Ének Erősödve, gyengülve: „Csak egy nap a világ”...
közben részeg kurjongatások, éneklések az
üvegajtó mögül.

I.férfihang /ének alatt/ Látjátok ott azt az asztalt, ott
balra a sarokban, ahol a pincér áll -

stb

...

Kórus Emlékezz: hű szivünk a mi szivünk verése!

/befejező zene/